

Protestáns Szakkollégium 2010-2011/I, Bölcsészettudományi Műhely:
*Eukhé, ekstasis, henósis: Misztikus krisztológia és antropológia a keresztény
teológiában.*

(Vassányi Miklós PhD, Kedd 18.00–19.30)

A kurzus különösen a görög-keleti misztikus teológia legnagyobb mestereinek alapművein keresztül mutatja be, hogyan gondolta el az ókori és középkori kereszténység az Istennel való közvetlen kapcsolatba lépést. A misztikus unió előképe és megalapozása Krisztus kettős természete, amelyben a végtelen isteni lényeg összeolvadás nélkül, de szétválaszthatatlanul egyesül a véges emberi lényeggel. A misztikus antropológia ezért a misztikus krisztológián keresztül érthető meg. A misztikus unió filozófiai taglalása során olyan fogalmakat tárgyalunk, mint az imádság (*eukhé, oratio*), az elme eltávozása a test és az érzékek kötelékei közül (elragadtatás, *ekstasis/ekdémia, raptus*) és az Istennel való egyesülés (*henósis, unio*). Ez utóbbinak speciális esete az istenlátás (*visio Dei, visio beatifica*), amelynek elméletét a nyugati hagyományban többek között Szt. Tamás is kidolgozta. A félévet a tamási elméleti alapokon nyugvó istenlátás és misztikus unió elemzése zárja Dante *Isteni színjáték*ának utolsó énekéből.

1. Órigenész: *A princípiumokról*/I, 1: *Az Istenről* és II, 6: *Jézus Krisztus lelke és az Ige*.
2. Nüsszai Szt. Gergely: *Az ember teremtéséről*/12: *Az emberi természet jellemzése*.
3. Nazianzoszi Szt. Gergely: *2. és 3. teológiai beszéd*.
4. Areopagita Dénes: *Misztikus teológia*.
5. Areopagita Dénes: *Az istennevekről* (részlet).
6. Evagriosz Pontikosz: *Az imádságról* (részlet).
7. Hitvalló Maximosz: *5. ambiguum*: Isten leereszkedése, az ember felemelkedése: *synkatabasis* és *theósis* szimmetriája.
8. Hitvalló Maximosz: *7. ambiguum* (részlet).
9. Aquinói Szt. Tamás: *Summa theologiae* p. 1, q. 12: „Miként ismerjük meg Istent?” és p. 2a 2ae, q. 175, a. 1: *De raptu* (“Az elragadtatásról”): *alienatio mentis, raptus Pauli*.
10. Dante Alighieri: *Isteni színjáték*, Paradicsom XXXIII. ének: *Az istenlátás*.